



## Säkerhetsföreskrift vid Askölaboratoriet

Detta dokument får du som användare av Askölaboratoriets resurser. Du ska gå igenom de säkerhetsföreskrifter som kommer att gälla för dig. När du har läst igenom och förstått föreskrifterna undertecknar du och lämnar sedan tillbaka sista bladet till Eva Lindell som arkiverar detta.

Innehållsförteckning	sid
1. Inledning	3
2. Telefonlista	3
3. Säkerhetsrutiner	4
- 3.1. Nödnummer och larmrutiner	4
- 3.2 Larm	4
- 3.3 Brand	4
- 3.4 Sjukdom, olycksfall	5
- 3.5 Skadegörelse	5
- 3.6 Överfall, stölder och objudna gäster	5
- 3.7 Väderskador	6
- 3.8 Oljeutsläpp	6
- 3.9 Sportdykare olycka	6
4. Allmänordning på laboratoriet	6
- 4.1 Personligskyddutrustning	6
- 4.2 Uppträdande	7
- 4.3 Kemikaliehantering	7
- 4.4 Förvaring av kemikalier	7
- 4.5 Säkerhetsblad	7
- 4.6 Hantering av radioaktiva ämnen	7
- 4.7 Laboratedisk	8
- 4.8 Laboratorieavfall	8
- 4.9 Tillstånd djurförsök	8
- 4.10 Ensamarbete	8
5. Fältarbete	9
- 5.1 Ensamarbete	9
- 5.2 Dykning vid Askölaboratoriet	9
- 5.3 Framförande av småbåtar vid Askölaboratoriet	9
6. När du ska börja jobba vid laboratoriet	10
7. Kursverksamhet vid Askölaboratoriet	11

# 1. Inledning

I detta dokument beskrivs de övergripande skydds- och säkerhetsrutiner som gäller för arbete vid Askölaboratoriet, Stockholms universitets Östersjöcentrums fältstation. Dokumentet ska ses över minst engång per år i och med verksamhetsuppföljning.

Föreståndare vid centrumbildningen är Tina Elfving [tina.elfwingu.se](mailto:tina.elfwingu.se), har det yttersta ansvaret för arbetsmiljö och säkerhet Östersjöcentrum. Föreståndaren har delegerat arbetsmiljöansvar och säkerhet till senior adviser, Lena Kautsky [lena.kautskyu.se](mailto:lena.kautskyu.se) samt till arbetsledare Eva Lindell [eva.lindellu.se](mailto:eva.lindellu.se), att ansvara för säkerhetsarbete inom sina ämnesområden.

Innan du börjar arbeta vid laboratoriet skall du ha inhämtat och förstått informationen i detta kompendium, undertecknat samt återlämnat detta till Eva Lindell.

Vid laboratoriet finns två skyddsombud, Carl-Magnus Wiltén, [carl-magnus.wiltén@su.se](mailto:carl-magnus.wiltén@su.se) och ersättare Mattias Murphy, [mattias.murphy@su.se](mailto:mattias.murphy@su.se)

Brandskyddskontrollant, Carl-Magnus Wiltén,

Utrymningsledare, Mattias Murphy, och Susann Ericsson,

Föreståndare brandfarligvara, Eddie Eriksson och Eva Lindell,

Jämställdhetsfrågor besvaras av Susann Ericsson

Miljörepresentant, Eva Lindell,

Miljöanpassning av laboratoriets verksamhet hanteras efter universitetets arbetsmiljö- och miljöpolicy samt den lokala miljöhandlingsplanen. Se länk: <http://www.su.se/miljo/>

Ansvarig för KLARA-registret, Eva Lindell,

## 2. Telefonlista Askölaboratoriet

**Eva Lindell**, arbetsledare:

**08-55378561** [eva.lindell@su.se](mailto:eva.lindell@su.se)

**Thomas Strömsnäs**, befälhavare R/V Electra:

**08-55378584** [thomas.stromsnas@su.se](mailto:thomas.stromsnas@su.se)

**Eddie Eriksson**, skeppare:

**08-55378583** [eddie.eriksson@su.se](mailto:eddie.eriksson@su.se)

**Susann Ericsson**, skeppare och koordinator:

**08-55378581** [susann.ericsson@su.se](mailto:susann.ericsson@su.se)

**Mattias Murphy**, skeppare och tekniker:

**08-55378582** [mattias.murphy@su.se](mailto:mattias.murphy@su.se)

**Carl-Magnus Wiltén**, skeppare och tekniker:

**0855378579** [carl-magnus.wiltén@su.se](mailto:carl-magnus.wiltén@su.se)

**Britt-Marie Östlingsson**, lokalvårdare:

**08-55378561**

**Askö expedition:**

**08-55378580,**

telefonen är alltid vidarekopplad till någon i personalen

## 3. Säkerhetsrutiner

### 3.1 Nödnummer och larmrutiner

**Nödnummer, vid akut fara** **112**

Ambulans/Giftinformation/jourhavande läkare  
Räddningstjänst/brandkår/polis

**Polis** **114 14**

Detta är polisens nationella telefonnummer när ärendet EJ är akut

**Sjukvårdsupplysningen** **1177**

Du kan alltid ringa Sjukvårdsupplysningen och be om råd.

### 3.2 Larm

Vid Askölaboratoriet finns ett ljudandelarm, det är ett **utrymningslarm i huvudbyggnaden**. I småhusen och övriga utrymmen finns enbart brandvarnare.

Larmet ska alltid tas som skarpt läge.

Utrym byggnaden, återsamlingsplatsen är vid flaggstången utanför mässen.

#### Kontrollera larmpanelen

Larmpanelen sitter i hus B, rum 134

- Se efter via larmpanelen i vilket hus larmet lösts ut
- Se efter (om det går) fysiskt vilken detektor som utlöst larmet. Om den röda dioden på detektorn lyser, indikerar det på att den varit aktiverad.

### 3.3 Brand

Vid katastrofbrand/explosionsrisk:

**Utrym, Larma 112**

Vid brand gäller alltid **varna, rädda, larma, släck!**

- Ring 112 begär brandkår
- Uppge
  - ditt namn
  - vart det brinner, Askölaboratoriet i Trosa skärgård
  - vad som hänt

Vid falsklarm

- tryck larmdon tyst på larmpanelen
- tryck återställning av larmande sektioner
- ring Akademsikahuset "berdeskapen", **08-685 7760** och meddela falsklarm

**Ring alltid Askömobilen 08-55378580**

## 3.4 Sjukdom, olycksfall

### Vid alla fall av större olyckor och svårare sjukdomsfall

- **ring 112** och kalla på nödvändig hjälp

På laboratoriet finns en **hjärtstartare/defibrillator**, den är placerad på väggen till vänster om dörren in till expeditionen. Personalen vid laboratoriet kan hjärtstartaren. Den är enkel att använda och självinstruerande.

#### **Alla kan använda hjärtstartaren!**

Hjärtstartaren kan vem som helst använda, i väskan finns en tydlig instruktionsbok hur man ska göra samt maskinen. Det finns inga krav på utbildning, det är dock en stor fördel om man behärskar hjärt- och lungräddning.

Hjärtstartaren ger talande instruktioner till dig, på svenska, för att utföra hjärt- lungräddning, HLR. Hjärtstartaren analyserar sedan patientens hjärtrytm och rekommenderar om elstöt ska ges eller ej. Hjärtstartaren är intelligent och det går inte att skjuta ström i någon som inte behöver det.

Se till att göra plats vid kajen för räddningsbåt och se till att om helikopter skickas, en öppen yta finns för landning och vid behov markera denna. Detta kan göras med ljusstavar som finns på expeditionen.

Ring och meddela på Askömobilen 08-55378580

Vid mindre akuta fall kontakta i första hand personalen på Askö för hjälp eller transporter. Under kvällar och helger finns båttaxi Staffan Hammar 070-533 69 79

## 3.5 Skadegörelse

Vid pågående skadegörelse på båtar eller laboratoriets byggnader kontakta personalen vid Askölaboratoriet (se telefonlista sid 3)

Ring 112 begär polis

Ej akut ring 114 14 polisen

Ring Askömobilen 08-55378580

Personalen vid fältstationen tar kontakt med Akademiska Hus AB vid skador på fastigheter.

## 3.6 Överfall, stölder och objudna gäster

### AKUT

Ring 112 och begär kustbevakning och polis

### Ej akut

Ring 114 14 polisen

Kontakta personalen vid fältstationen. Ring Askömobilen 08-55378580

### 3.7 Väderorsakade skador

På båtar och eller byggnader, ring Askömobilen 08-55378580

Utsätt dig inte för onödiga risker!

### 3.8 Oljeutsläpp

Lägg ut oljelänsar för att begränsa spridning. Oljelänsar finns i oljeförrådet i båthuset.

Ring Askömobilen 08-55378580

Kustbevakningens ledningscentral 08-789 79 94

### 3.9 Sportdykarolycka

Ring 112, tala om att det är en SPORTDYKAROLYCKA

Ring Askömobilen 08-55378580

## 4. Allmän ordning på laboratoriet

Man garderar sig bäst mot olyckor genom att i förväg fundera på vilka eventuella risker det kan finnas med en laboration och göra en bedömning av dessa. Du behöver därför noggrant läsa igenom och följa de säkerhetsföreskrifter som finns i detta kompendium och följa de anslag som finns uppsatta på laboratorierna.

Varje laborant ska:

- Bära labbrock och skyddsglasögon på laboratoriet (men inte utanför labbet!)
- Hålla bänkar och dragskåp fria från överflödigt föremål och kemikalier
- Kunna ge första hjälpen vid olycksfall
- Känna till placering av brandsläckare och nödduschar och hur de används
- Känna till utrymningsvägar i händelse av katastrofbrand, etc.
- Känna igen larmsignalen och dess innebörd.

Innan du startar ett laborationsmoment skall du göra en riskbedömning över arbetet och då riskbedöms föreligga ska en skriftlig riskanalys utföras och innan du använder en apparat skall du först ha läst igenom apparatmanualen eller fått muntlig genomgång.

### 4.1 Personlig skyddsutrustning

Inne i laboratorielokalerna och vid allt laboratoriearbete bör laborationsrock användas.

Vid behov använder du även skyddsglasögon och skyddshandskar.

Vid kemiskt laboratoriearbete eller hantering av kemikalier skall skyddskläder och skyddsglasögon användas.

## 4.2 Uppträdande

Det är förbjudet att röka, äta, dricka i laboratorielokalerna.

Efter användning skall förbrukat material (kemikalier, papper, kemikalier och annat som använts under laborationen) lämnas eller slängas på anvisad plats.

Efter avslutat arbete skall arbetsytan vara i sådant skick att en annan person utan risk och frågeställning kan arbeta där.

## 4.3 Kemikaliehantering

Märk alltid dina kemikalier med innehåll, eventuell farosymbol, ditt namn och datum innan du ställer in dem i kylan eller på annan därför avsedd plats.

Kemikalier som står kvar mer än månad efter avslutad forskning på stationen riskerar att bortstädas.

Kast av kemikalier se vidare under avfallshantering.

## 4.4 Förvaring av kemikalier

Hus	Rum	Typ av kemikalier	Kommentar
A	107	Etanol	Låst skåp, brandfarlig vara
B	133	Syror	
B	132	Allmänna kemikalier	
B	132	Brandfarligvara	

Etanol ska förvaras inlåst. Mattias Murphy hanterar beställning av etanol.

## 4.5 Säkerhetsblad

Stationens kemikalier är registrerade i KLARA registret. En inventering av samtliga kemikalier utförs en gång per år, då uppdateras registreringen i KLARA registret.

Skärhetsblad måste finnas utskrivet och medfölja de kemikalier som du för med till stationen. Placera säkerhetsbladet för din kemikalier i pärm märkt "Säkerhetsblad för medförd kemikalier". Pärmerna är placerad i rum 132.

## 4.6 Gashantering

Föreståndare brandfarlig vara/gas och vätska meddelas om externa gas förs in på laboratoriet.

Gastuben ska alltid vara förankrad så att det inte finns någon risk för att den välter.

## 4.7 Hantering av radioaktiva ämnen

All hantering av radioaktiva ämnen ska utföras på "isotoplab" rum 131 hus B. Skriftliga rutiner för hantering av radioaktivt avfall, uppskattning av aktivitet i avfallet, mätning av ytdosrat och uppskattning av aktivitet i utsläpp till luft återfinns i universitetets "Radiation Safety Manual" (kvalitetshandbok för strålskydd, gemensam för KTH/SU). Ett exemplar av denna finns placerad på "isotoplab". Läs även igenom informationen som finns via nedanstående länk.

<http://www.su.se/medarbetare/personal/milj%C3%B6arbete/milj%C3%B6r%C3%A5det/radioaktivt-1.91298>

## 4.8 Laborieriedisk

Handhavande av laborieriediskmaskin se manualen i anslutning till diskmaskin.

Diska alltid dina utensilier efter dig, det är endast du som vet vad de är kontaminerade med. Efter avslutad diskning och torkning av utensilierna, ställ tillbaka dessa på därför avsedd plats.

## 4.9 Laborierieavfall

Samtliga laborierielokaler är utrustade med kärl för källsortering av icke kontaminerad plast, papper och aluminium. Övrigt icke kontaminerat avfall sorteras som brännbart i papperskorg.

*Riskavfall* är allt av fall som är kontaminerat antingen av kemikalier eller mikroorganismer. Avfallet kastas i riskavfallskartong med därför avsedd plastpåse. När kartongen är full förslut den.

### *Fast radioaktivt avfall*

Allt fast avfall (papperstussar, plast, glas mm) och lösningar, fällningar, filtrat mm som innehåller radioaktiva ämnen ska omhändertas som radioaktivt avfall. Arbetet med radioaktiva ämnen ska planeras så att mängden avfall som måste tas om hand som radioaktivt avfall minimeras.

Det radioaktiva avfallet ska vara emballerat i avfallsbehållare, en väl försluten invändig plastpåse och, om avfallet är eller kan bli flytande, absorptionsmedel motsvarande dubbla mängden avfall i form av vätska.

## 4.10 Tillstånd för djurförsök

Laborieriet har ett tillstånd som gäller för kurs, insamling och dissektion.

Om du ska utföra försök på fisk måste du själv ha ansökt om tillstånd för ditt projekt. För att få på börja projektet vid laborieriet måste du uppvisa ett godkänt tillstånd från jordbruksverket för det tänkta projektet.

## 4.11 Ensamarbete

Enligt AFS 1982:3 gäller särskilda föreskrifter för ensamarbete. Ensarbete definieras som arbete som utförs i fysik och social isolering från andra människor.

I samband med marint fältarbete befinner sig ofta forskare/lärare, doktorander, examensarbetare, studenter och fältassistenter ensamma i fält. Vissa typer av fältarbete och laborationer bör inte utföras i form av ensamarbete, tex, arbete och provtagning från båt, insamlingar i grunt vatten iförd vadarbyxor, laboration med stora mängder brandfarlig vara, laboration med hög toxiska ämnen.

Projektledare, dvs handledare för doktorander, arbetsledare för fältassistenter eller kursledare för studenter, är skyldiga till att föreskrifterna följs.

Innan fältarbetet inleds ska projektledaren gå igenom säkerhetsföreskrifterna med den som arbetar ensam. Projektledare ansvarar för att fråga om det finns särskilda omständigheter som bör beaktas, exempelvis kronisk sjukdom. Projektledaren ansvarar även för att gå igenom hur förväntade riskfyllda situationer ska hanteras.

Den som arbetar ensam i laborierielokalerna ska

- Ha en fungerande mobil i labbrocken
- Meddela Asköpersonalen om eventuella risker med arbetet
- Ha tillgång till Askölaborieriets lista med aktuella telefonnummer att kontakta om något skulle inträffa



Den som arbetar ensam i fält ska:

- I god tid innan fältarbetet på börjas erbjudas vaccinationer (TBE och stelkramp).
- Ha en fungerande mobil
- Meddela någon tillgänglig kontaktperson, en anhörig eller en arbetskamrat, om färdväg, fältarbets plats och planerad återkomst
- Ha en uppsättning sjukvårdsmaterial med sig (första förband, plåster, sårtvätt, stödförband)
- Ha tillgång till Askölaboratoriets lista med aktuella telefonnummer att kontakta om något skulle inträffa

## 5. Fältarbete

### 5.1 Ensamarbete

Se punkt 4.11

### 5.2 Dykning vid Askölaboratoriet

För att få dyka måste du uppfylla kraven på utbildning (S30 eller motsvarande) och ha en godkänd läkarundersökning. Intyg, certifikat samt loggbok ska visas för Susann Ericsson, dykansvarig vid fältstationen.

Ett dyklag består av minst tre personer, varav minst en ska ha dykledarbehörighet för lägst S30 (DykLS30).

- För både fridykning och apparatdykning gäller Stockholm Universitets dykregler.
- För apparatdykning gäller Arbetsmiljöverkets AFS 2010:16 Dessa finns att läsa på Askö. Läs och ladda ner dokumentet.
- Prefekten på din institution är ansvarig för dig och ska i förväg informeras om planerat dykarbete och godkänna detta.

### 5.3 Framförande av småbåtar vid Askölaboratoriet

*Innan du använder våra småbåtar ska du prata med någon i personalen!*

Att tänka på:

- Använd ALLTID flytväst
- Notera på anslagstavlan i båthuset vilken båt du använder, var du ska, när du beräknar att vara tillbaka samt vilket mobilnummer du kan nås på.
- Notera numret till Askö (08-55378580) och någon viddalad på land, i din medtagna mobil.
- Tala om för någon på land att du ger dig ut på sjön.
- Kontrollera att du har bensin i tanken. Om inte kontakta personalen.
- Ta med dig ett sjökort. Finns att hämta på expeditionen eller tala med någon i personalen.
- När du kommer tillbaka ska du rengöra båten.
- Du ska vara tillbaka till klockan 16:00 ("sommartid", dvs 1 maj – 15 september) och klockan 16:30 ("vintertid", dvs 16 september – 30 april).

## 6. NÄR DU SKA BÖRJA JOBBA VID LABORATORIET

***INNAN du börjar arbeta på lab ska du ha information om skyddsutrustning (Första hjälpen, ögon-/kroppsdusch, brandsläckare, telefon o nödutgång) och genomgång av befintliga larm. Det ska finnas en riskbedömning och du ska ha fått instruktioner om Säkerhetsskrift vid Askölaboratoriet.***

Projektnamn: \_\_\_\_\_

Handledare: \_\_\_\_\_

- Säkerhetsskrift vid Askölaboratoriet – läs igenom
- Lär dig innebörden av varselmärkningar, dvs farosymboler
- Avfallshantering – vart ska DU slänga ditt avfall?

### Har du fått information om skyddsventilerade arbetsplatser?

- dragskåp, dragbänk och punktutsug och hur de fungerar med larm, grundflöde och forceringsflöde
- Eventuella användningsbegränsningar

### Personlig skyddsutrustning

- Rockar
- Handskar
- Skyddsglasögon
- Andningskydd

### Fältarbete

Se Säkerhetsskrift vid Askölaboratoriet

**FRÅGA** om något är oklart, **RAPPORTERA** alla tillbud till skyddsombudet vid stationen.

Jag har tagit del av informationen och förbinder mig att följa denna

Datum: \_\_\_\_\_ Signatur: \_\_\_\_\_

## 7. KURSVERKSAMHET VID ASKÖLABORATORIET

*VID kurs uppstart på lab ska kursansvarig ha information om skyddsutrustning (Första hjälpen, ögon-/kroppsdusch, brandsläckare, telefon o nödutgång) och genomgång av befintliga larm samt tagit del av kompendiet "Säkerhetsskrift vid Askölaboratoriet"*

Kursnamn: \_\_\_\_\_

Kursansvarig och kursassistenter: \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

**Avfallshantering** – vart ska DU slänga ditt avfall?

**Har du fått information om skyddsventilerade arbetsplatser?**

- dragskåp, dragbänk och punktutsug och hur de fungerar med larm, grundflöde och forceringsflöde
- eventuella användningsbegränsningar

**Personlig skyddsutrustning**

- Skyddsglasögon
- Handskar

**Fältarbete**

Se kompendiet "Säkerhetsskrift vid Askölaboratoriet"

**Larm**

- Brandlarm
- Ögon-/kroppsdusch
- Brandsläckare
- Förstahjälpen
- Nödutgång

**FRÅGA** om något är oklart, **RAPPORTERA** alla tillbud till skyddsombudet vid stationen.

Jag har tagit del av informationen och förbinder mig att följa denna

Datum: \_\_\_\_\_ Signatur: \_\_\_\_\_